

lovica v vsem odjenjati. Nova pogodba bode taka, kakor bode znala naša državna polovica braniti svoje koristi. Sedaj je še čas, ko bode pogodba obnovljena, za deset let zopet ne bodo pomagale nobene pritožbe. Kakor si bomo sedaj postljali, tako bomo ležali.

Politični pregled.

Slovenska šola v Gorici. — Mestna slovenska šola v Gorici se je zatvorila, ker je njenih pet učencev prestopilo v „Slogino“ šolo. Italijanski listi so zaradi tega jako veseli, češ, sedaj se je pokazalo, da je ta šola bila povse nepotrebna. Nadejamo se, da italijansko veselje ne bode dolgo, temveč vlada pouči goriške mestne očete in mestni šolski svet, da je slovenska šola v Gorici potrebna, a mora biti v mestu, ne pa zunaj mesta. Čuditi se pa moramo, da je vlada trpela, da so Italijani do tega pritirali, da se je mestna slovenska šola zatvorila. Njena dolžnost bi bila od mestnega zastopa odločno zahtevati, da osnuje slovensko ljudsko šolo v mestu, ne pa zunaj mesta. Vidi se, da vladi nedostaje dobre volje. Tako dela vlada, katero podpirajo slovenski poslanci!

Narodna enakopravnost na Goriškem. — Pravosodno ministerstvo je poučilo goriško okrožno sodišče, da ima slovenskim strankam pošiljati slovenska vabila. Poslalo je bilo nekaterim slovenskim strankam v Kobaridu italijanska vabila. Zaradi tega se je pa bila poslala pritožba na ministerstvo. Sedaj so pa dotične stranke že dobile slovenska vabila.

Proračunska debata se je začela v soboto. Prvi dan sta govorila mej drugim dr. Laginja in dr. Gregorec. Prvi je govoril o isterskih in tržaških razmerah, poslednji pa o štajerskih in koroških. Poslednji je govoril jako odločno. Naglašal je, da na Štajerskem in Koroškem ni nobenega okrajnega glavarja in nobenega komisarja, ki bi znal slovenski. Bila sta nedavno dva slovenska shoda. Jednemu je predsedoval neki mladi, drugemu neki stari grof, ki oba slovenski nista razumela. Pri celjskem in celovškem porotnem sodišču se še ni čitala nobena slovenska obtožnica, pisal noben slovenski zapisnik in dal noben slovenski pravni pouk. Prav kot bi lopovi bili samo Nemci. Kritikoval je poslednja imenovanja učne uprave na Koroškem in grajal, da pravosodni minister odpravlja slovenske uradnike iz Štajerske. Vlada s svojim postopanjem pospešuje nemško in italijansko iredento. Na Štajerskem se Bismarek tako proslavlja, da mora obžalovati vsak pravi avstrijski domoljub, posebno če pomisli na poslednja odkritja o Bismarkovem postopanju. Po Koroškem se kaže veliko nasprotje do Slovencev. Nedavno je upil v Beljaku nekdo po ulicah, da mora ubiti kakega slovenskega psa.

Borzni davek. — Državni zbor je sklenil povišati borzni davek. Finančni minister, ki je naudušen za vse mogoče davke, ni bil za povišanje tega davka in rekel, da se sedaj mora borzi prizanašati, ker na borzi ni dosti kupčije. Izposloval je določbo, da zakon stopi v veljavo čez dva meseca, kadar se razglasi. Sedaj se bode razglasitev gotovo odlašala in odlašala, če tudi bi vlada baš tu lahko dobila nadomestilo za odpravo časniškega koleka. Ker je predlagano povišanje borznega davka kaj neznatno, se tudi ni bati, da bi zaradi tega kak borzijanec prišel na boben.

Časniški kolek. — Državni zbor je v prvem branju vsprejel dr. Russov predlog, naj se odpravi časniški kolek in upelje svobodna kolportaza. Predlog se je izročil odseku, ki ima v 14 dneh poročati o njem. Stvar je posebno važna za manjše nezavisne liste. Vladni listi tako dobe kolek povrnen. Pravosodni minister se je izrekel proti predlogi. Zato pa iz vse stvari ne bode nič. Državni zbor tudi ne bode napel vse sile proti vladi. Levica je ta predlog stavila jedino za to, ker so volitve blizu in hoče postati popularna. Na vsej stvari jej

pa ni nič. Večji židovski listi pa še ne marajo za odpravo časniškega koleka, ker že dobe toliko podpore od kapitalistov, da kolek plačajo. Če bi se pa kolek odpravil, bi ti listi zgubili mnogo vpliva, ker bi se osnovalo mnogo novih listov. Če bi listi več takega vpliva ne imeli, bi jih tudi več kapitalisti tako ne podpirali. Sicer je pa mogoče, da je levica nekoliko stvar zaradi tega sprožila, da pokaže grofu Badeniju svojo nevoljo, ker se ne ozira na vse levičarske želje. To se je dalo celo posneti iz govora dr. Russa, ki je rekel, da levica pod koalicijsko vlado ni bila za odpravo časniškega koleka, ko je to vlada lojalno podpirala.

Prememba zborničnega reda na Hrvaškem. — Hrvaški sabor se sedaj posvetuje o poostrenju zborničnega reda. Omejila se bode znatno svoboda govorov in dala večja oblast predsedniku. Poverovljenje volitev se bodo pa izročilo posebnemu odseku. V ta odsek se bodo volili samo vladni privrženci in ti bodo mej seboj stvar naredili. Odsekov sklep bode končen in zbor samo poverjevanje volitev ne bode sklepal. Gospodje imajo za tako postopanje svoje uzroke. Vladni privrženci se boje, da bi se javno razpravljale nepostavnosti pri volitvah.

Avstrija, Rusija in Francija. — Listi vedo povedati, da se snide naš cesar na Cap Martinu s predsednikom Francoske republike Faure om in da v maju poseti ruskega carja v Petrogradu. Tema dvema sestankoma je pripisovati velik političen pomen. V času torej, ko se je razkrilo nelojalno skrivno počenjanje Nemčije napram Avstriji in je Italija vsled poraza v vojski z Menelikom toli ponižana, se Avstrija približuje Franciji in Rusiji. To vsekakor pomenja nastalo nezaupanje Avstrije napram svojima zaveznicama Nemčiji in Italiji. Trozveza torej hira in neovrženo je, da so ji šteti dnevi življenja.

Nemčija. — Znano je, da je bila Nemčija zmirom prva pri napravi intrig in zmedarij. Mislil bi pa vsakdo, da bo ta vsaj zdaj, ko so se njena znana nesramna počenjanja o tajnih zvezah razkrila, nekaj časa mirovala. A ta ne počiva s svojim nepoštenim delovanjem. Sedaj intriguje napram Rusiji zoper Francijo. Ona ve za dobre razmere mej tema dvema državama. Te hoče uničiti. Znano ji je, da sta si Francija in Rusija nejedini glede dardanelskega vprašanja. Vsled tega je jela Nemčija propagirati za to, da naj bi se le Rusiji dovolil prehod skozi Dardanele. S tem delovanjem se hoče Nemčija prikupiti Rusiji, ob ednem pa napraviti razpor mej Rusijo in Francijo, katera poslednja bi ne bi mogla trpeti, da bi imela sama Rusija pravico iti s svojimi ladjami preko Dardanel. Seveda na te limance se najbrže ne bo usedla Rusija. Po drugi strani se pa Nemčija laska Franciji in ji ponuja pomoč zoper Angleže v Egiptu. Za to pa zahteva Nemčija od Francije, da se ta za zmirom odpove Alzaciji in Lotaringiji. Zopet manever. Ve se dobro, koliko zamore Nemčija s svojo veljavo v Egiptu zoper Angleže; a zato zahteva od Francije omenjeno znatno odpoved. Pričakovati je, da se Francija na to vado ne bo dala ujeti. Iz vsega se pa zopet vidi, da hoče Nemčija za majhno izkazano uslugo, imeti velik dobiček, in da ji je na Alzaciji in Lotaringiji veliko ležeče in da teh še ne smatra za gotovi svoji pokrajini, drugače bi se ne bala toliko za nje.

Kuba. — Da se kubanskim vstašem godi dobro zlasti v denarnem oziru dokazuje to, da so razpisali veliko denarno nagrado, kdor bi jim privedel španskega poveljnika Weyler-ja živega ali mrtvega. — V Španiji vedoč, da ne opravijo nič s Kubo, posebno, ker imajo vstaši na svoji strani Zjedinjene ameriške države, so jeli misliti na to, da bi Kubo prodali Zjedinjenim ameriškim državam. Za ta kup so se že pogajali pred 50 leti, a so se obravnave razbile. Ko bi se Španiji sedaj ponudila primerna svota za Kubo, bi ta isto takoj prodala.

Turčija. — Že samo neznosno slabo finančno stanje mora prej ali slej pokopati Turčijo za zmirom. Iskali so po-

vsod večjega posojila, a niso ga dobili. Poskusili so s prosto voljnimi „doneski“, a tudi ti se niso obnesli. Sedaj rop turška vlada razne nedotakljive zaklade in fonde in izposojuje pri teh denar. Seveda izposojeni denar se ne bo nikoli vrnil. Koliko bodo pri tem trpeli razni državni zavodi in naprave je umljivo. Najbolj pa osvetljuje slabe denarne razmere v Turčiji to, da niti uradniki ne dobe svojih plač. Še-le minole dni se je tem izplačala gaža za mesec april 1895. Nezaslišno! Da pa uradniki ne žive od zraka, bo pač vsakemu umljivo. Ker ne dobe svoje plače, kaj počno; izmozgavajo in molzejo ubogi narod, kar se da, in dajo se podkupiti za vsako stvar. In to je pri nižjih kakor pri višjih uradnikih. Kako so pri takih okoliščinah razmere pri državni upravi, tolmači si lahko vsakdo.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Konec.)

Izrečeni predpis § 3. ima namen, da odstrani vsak dvom o tem, da ne spada poraba krajevnih imen, ki so postala vrstna oznamenila (n. pr. kremžko belilo, kolonjska voda, kônjak, novo jičinski vozovi itd.) pod §§ 1. in 2. tega načrta. Ravno tako so pa morebiti še druge vrste oznamenil, ki po svojem etimološkem ali sicer svojem izvornem pomenu obsežajo navedbo krajevnega značaja, ki pa po specijelnih običajih prometovih ne pridejo v tem oziru v poštev, da kažejo na krajevni izvir blaga. Taki konkretni slučaji naj se s stališča realnih potreb naravnost pretresajo in predlagajo morebitne spremembe predležečega formulovanja paragrafa, o katerem se tu govori, spremembe katerih je želeti nikatere se dajo zjediniti z napominanim načelom. Pri teh pretresovanjih k § 3. naj se ozira na poslednji predpis se sklicujoči § 5. tega načrta. V drugem odstavku § 5. se namreč misli na take dostavke k omenjenim, iz krajevnih imen nastalim oznamenilom, ki paralizujejo njihno splošno ime in restituirajo izvirni krajevni pomen besede (na pr. pristna kolonjska voda, naravna karlovarska sol itd.). Dočim načrt zaznamovanje blaga z navedbo njegovega izvira v obče proglašja za fakultativno, torej samo napačno zaznamovanje izvira, ne pa njega nedostajanje proglašja za kaznjivo, se ozira ravno citirani načrtov § na slučaje, kjer mora interes gotove stroke, obrtnije ali surove produkcije zahtevati obvezno zaznamovanje blaga z resnično navedbo njegovega izvira. Načrt zakona glede oznamenil izvira v prometu blaga dopolnjuje določila §§ 46, 47, 49 in 50 zakona z dne 15. marca 1883., drž. zak. št. 39 in zakon o obrani znamk z dne 6. januarja 1890, drž. zak. št. 19. V § 1. načrta se določa, kdor na blagu ali tega ovitku namenoma napravi napačno oznamenilo o izviru blaga, isto osobito napačno oznamenuje z imenom ali grbom kake države, dežele, pokrajine, kakega kraja, kdor namenoma prodaja, ponuja ali sicer v promet stavlja blago s takimi napačnimi oznamenili o izviru, dalje, kdor se namenoma poslužuje takih napačnih oznamenil o izviru pri naznanilih, trgovskih pismih, cenikih, računih, spremnicah in drugih prometu blaga služečih razglasilih, je kriv prestopka in se ima kaznovati z zaporom jednega tedna do treh mesecev, s čimur se lahko spoji tudi denarna globa do 500 gld., ali z denarno globo od 5 do 500 gld. V § 2. se določa, da je kriv prestopka, kdor stori v § 1.

zaznamovana dejanja iz malomarnosti in se ima kaznovati z zaporom od treh do 14 dni, s čimur se lahko spoji tudi denarna globa do 100 gld., ali z denarno globo od 5 do 300 gld. Po § 5. zakona je njegove določbe uporabiti tudi pri vrstah blaga, ki spadajo pod zakon glede prometa z živili. Po § 4. kaznivost s tem ni izključena, če se rabijo oznamenila o izviru s premenami, katere more navadni kupovalec blaga le spoznati, če je posebno pozoren. V § 6. se trgovinski minister pooblašča, da zagotove vrste blaga naredbenim potom propiše, da je na takem blagu ali njegovem zavitku napraviti izrecno oznamenilo o izviru blaga, ali da se vsaj sme, le če ima izrecno oznamenilo o izviru prodajati, ponujati ali sicer stavljeni v promet. Predno se izda ta naredba je po § 7. vprašati trgovske in obrtniške zbornice, ki imajo zaslišati udeležene obrtne zadrage in če se gre za surovine, tudi poljedelske in gozdarske koristi zastopajoče združbe. Prestopek te naredbe je kaznovati tudi z zaporom ali z denarno globo.

Zbornica je povabila udeležene kroge, da izreko svoje mnenje o načrtu zakona. Došel je pa le jeden odgovor, v katerem se pravi, da naj se zakon izda v interesu industrije in da ni nasvetovati nobene premembe. Odsek se je tudi podrobno bavil z zakonom in pripomnja le, da ta more reelno produkcijo in solidno trgovino podpirati in kupujoče občinstvo varovati škode. Predležeči načrt zakona odgovarja po mnenju odsekovem čutni potrebi in ga bodo brezdvomno solidni kupčevalci in konsumenti z veseljem pozdravili. Ker odsek ni načrta zakona nič premenil, predlaga poročevalec: Zbornica naj v tem smislu poroča. — Predlog se sprejme.

XV. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča o prošnji občine spodnje idrijske za dovolitev še jednega živinskega semnja dne 10. marca vsakega leta. Občinsko predstojništvo utemeljuje prošnjo s tem, da živinorejci na slabo obiskanih semnjih v Idriji ne morejo prodati živine in jo morajo goniti na drugi semnje, da je Spodnja Idrija pripraven kraj za semnje, in da se bodo s pomnožitvijo semnjev povišali občinski dohodki. Proti semnju se izrekati sejmski občini Spodnji Logatec in Žiri, ker bi semenj z njihovimi kolidoval. V Spodnji Idriji so vsako leto 4 letni in živinski semnji. V bližnji Idriji je tudi 5 semnjev vsako leto in v idrijskem sodnem okraju je v vsem 19 semnjev. Občina Spodnja Idrija je tudi že lansko leto prosila za pomnožitev živinskih semnjev. Svojo prošnjo je podprla z istimi razlogi kakor letos. Zbornica se je takrat izrekla proti prošnji. Ker se razmere od lanskega leta niso spremenile in dosedanji semnji v Spodnji Idriji zadoščajo ondotnim potrebam ter se je ozirati na utemeljena ugovora sejmskih občin Spodn. Logatec in Žiri, se odsek pridružuje mnenju c. kr. okrajnega glavarstva logaškega in z ozirom na to, da bi bila zaprosena pomnožitev semnjev v narodogospodarskem oziru kvarljiva, predlaga: Čestita zbornica naj se v svojem poročilu na c. kr. deželno vlado izreče proti pomnožitvi semnjev v Sp. Idriji. — Predlog se sprejme.

XVI. Zbornični svetnik Alojzij Lenček poroča, da je trgovska in obrtniška zbornica v Gradcu naznanila, da je pri c. kr. trgovskem ministerstvu uložila prošnjo, da bi čim prej umaknilo določila ministerkega ukaza z dne 26. junija 1896., št. 25221 pošnega in brzojavnega naredbenega lista št. 57, po katerih je v prihodnje v poštnih oddajnih listih in poštnih oddajnih knjigah mesto s številkami zaznamo-